

22 GÜN 22 GECE ÇOK KISA ÖZET

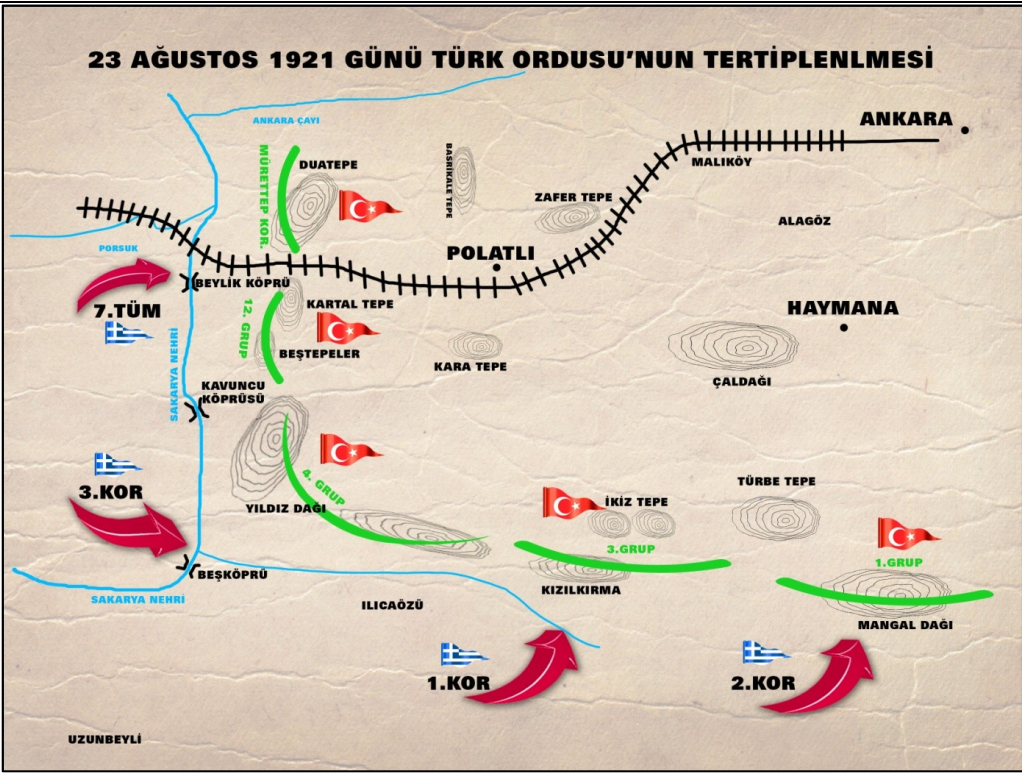
SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ
(22 GÜN 22 GECE ÇOK KISA ÖZET)

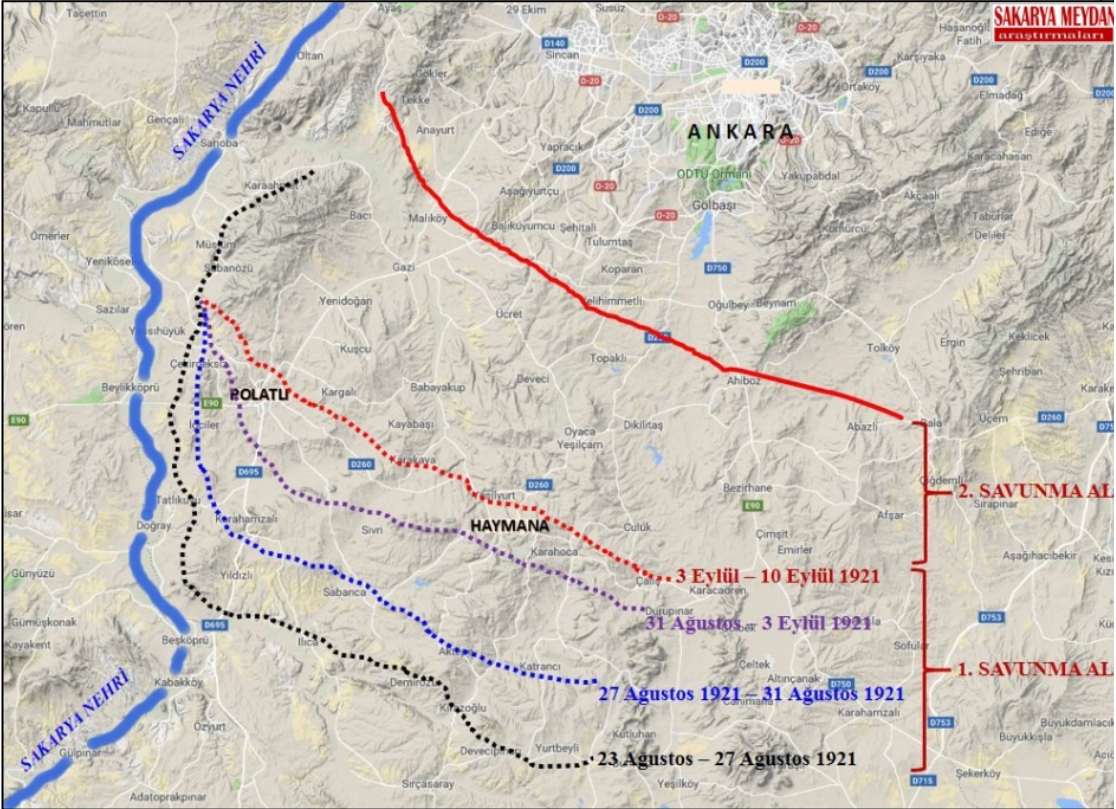
Kitap Adı : Sakarya
Yazarı : Alptekin MÜDERRİSOĞLU
Yayınevi : Bilgi Yayınevi
Basım Tarihi : Ocak 2018 (Birinci Basım)
Özet Çıkararı : Erkan ERTUĞRUL
Özet Tarihi : 23 Ağustos 2020

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ (23 AĞUSTOS 1921 – 13 EYLÜL 1921)

23 Ağustos 1921 (1)	Saat 15.00' te, Yunanlıların taarruzuyla Sakarya Meydan Muharebesi başladı. Yunanlar, Temürözü Deresi güney sırtlarını, Mollaresul Tepesi 'ni ve Mangal Dağı 'nı ele geçirdiler. Cephenin öteki kesimlerinde de çarpışmalar oldu. Fakat Türkler savunma mevzilerini korumayı başardılar.
--------------------------------------	---

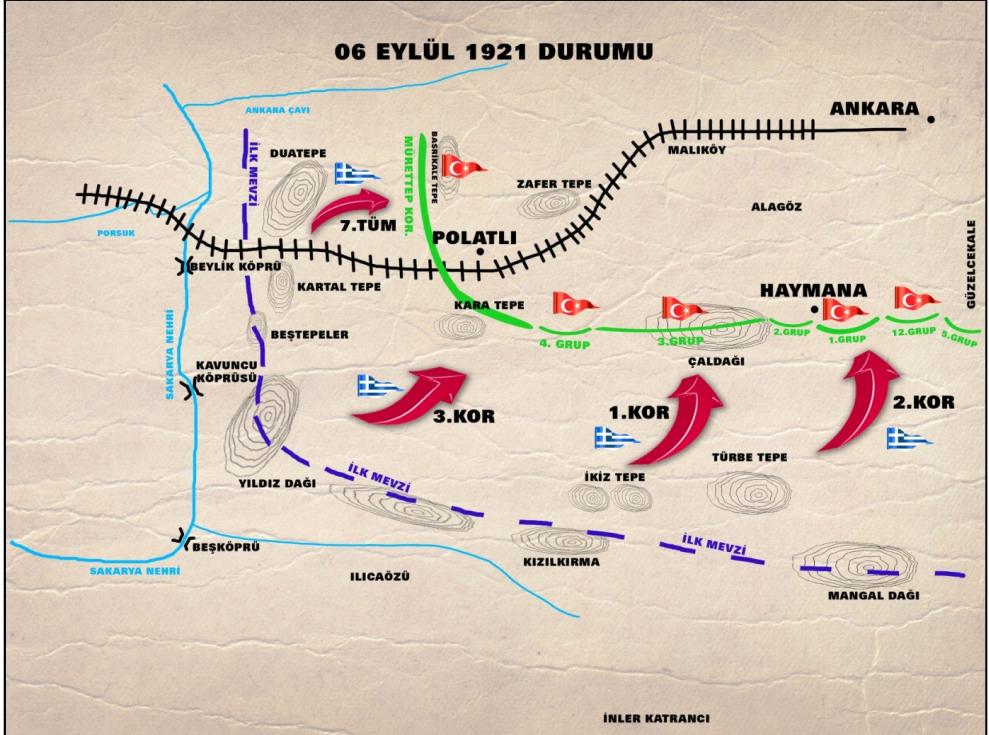
	<p style="text-align: center;">23 AĞUSTOS 1921 GÜNÜ TÜRK ORDUSU'NUN TERTİPLENLMESİ</p>
<p>24 Ağustos 1921 (2)</p>	<p>Yunanlar, Polatlı'nın 14 km. güneybatısındaki Beylikköprü kesiminde taarruza kalktılar. Beylikköprü doğusundaki Höyükler çizgisine kadar toprak elde ettiler.</p> <p>Yunanlar, cephenin orta kesiminde saat 14.00'da taarruza geçtiler. Bu taarruzlar durduruldu ve başarılı olmadı.</p>
<p>25 Ağustos 1921 (3)</p>	<p>Yunanlar, saat 03.00'da, Türbetepe istikametinde taarruza geçti. Saat 09.00'da Türbetepe'yi ele geçirdiler.</p> <p>Yunanlar, Alacık-Gedikli çizgisine taarruz ettiler. Ancak geri atıldılar.</p> <p>Türkler, Mangal Dağı'nı geri almak için karşı taarruza geçtiler. Ancak, büyük kayıplar vererek geri çekildiler.</p> <p>Türkler, sabah gün ağarırken kaybettikleri Türbetepe'yi karşı taarruzlarla geri aldılar.</p>
<p>26 Ağustos 1921 (4)</p>	<p>Yunanlar, Beylikköprü kesiminde, saat 07.00'de iki koldan Polatlı yönünde ileri atıldı.</p> <p>Birinci kol, Çekirdeksiz Batısı-Demiryolu Batısı çizgisini savunan Türk birliğine taarruz etti. Türk birliği öğleden sonra geri çekildi. İkinci kol, biraz daha güneyden, Beştepeler'e doğru taarruza geçti. Buradaki Türk birliği de geri çekildi. Geride yeniden mevzilenen Türkler, saat 20.00'da düşman taarruzlarını durdurdu.</p> <p>Yunanlar, cephenin orta kesiminde taarruza kalktılar. Akşama dek süren çarpışmalar sonucunda, yarma girişimi başarılı olmadı. Akşama doğru, Türk siperlerine giren Yunanlar yok edildi.</p> <p>Yunanlar, Çiftetepeler'e doğru taarruza geçtiler. Türklerin direnişi karşısında, öğleden sonra taarruzu durdurup geri çekildiler.</p> <p>Yunanlar, Türk cephesinin güney kanadını kuşatmak için gün doğarken harekete geçtiler. Akşamüstü Türk mevzilerine girmeyi başardılar. Türkler geri çekildiler.</p> <p>Yunanlar, öğleye doğru Köseaptalı-Sinanlı çizgisinden taarruza geçtiler. Saat 16.30'da Türk mevzilere girmeyi başardılar.</p> <p>Yunanların, Sinanlı-Çeltikli ve Burunsuz istikametindeki ilerlemeleri başarılı oldu. Türk tümenleri, düzenli bir biçimde geri çekildiler. Ancak, kuşatma hareketi başarılı olmadı.</p> <p>Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, bugünkü çarpışmaların gösterdiği gelişmeler üzerine, Türk Ordusuna şu tarihsel emriyle verdi: "Hattı müdafaa yoktu, sathı müdafaa vardır. O sath bütün vatandır. Yurdun karış toprağı yurttaş kaniyla ıslanmadıkça terk olunamaz. Onun için, küçük büyük her birlik bulunduğu mevziden atılabilir, fakat küçük büyük her birlik, ilk durabildiği noktada yeniden düşmana karşı bir cephe kurup çarpışmasını sürdürür. Yanındaki birliğin çekilmek zorunda kaldığını gören birlikler, ona bağlı kalmaz. Bulduğu mevzide sonuna dek direnmek ve karşı koymak zorundadır."</p>

<p>27 Ağustos 1921 (5)</p>	<p>Yunanlılar, cephenin orta kesimindeki yarma girişimlerini, şiddetli bir gece taarruzuyla sürdürdüler. Çiftetepeler'i savunan Türkler geri çekilmek zorunda kaldılar.</p> <p>Yunanlar, Türbetepe'yi ele geçirdi. Burayı savunan Türk birliği 4 km. geride, Evliyafakı Kuzeyi-Karapınar Köyü Kuzeyi çizgisine çekildi.</p> <p>Gündoğumuyla birlikte Yunan Ordusu, bütün cephe boyunca yeniden taarruza geçti.</p> <p>Kuzeyden ilerleyen Yunan birliğinin Polatlı'nın 9 km. batısındaki Pınar-Ezineli çizgisindeki Türklere yaptığı taarruz kırıldı. Beştepeler yönündeki taarruz ise o bölgedeki Türk tümeni tarafından geri püskürtüldü.</p> <p>Biraz daha güneyden ayrı kollarla taarruza kalkan Yunanlar, başarılı olamadılar ve geldikleri yönlere geri çekildiler.</p> <p>Yunanlar, 4 gündür denediği kuşatma hareketini bugün de denemek üzere, Türk cephesinin güney kanadını savunan Türklere doğru taarruza geçti. O bölgedeki Türk birliği, geri çekilerek yeniden savunma düzeni aldı ve taarruzu durdurmayı başardı.</p>
<p>28 Ağustos 1921 (6)</p>	<p>Ilıca Deresi sırtlarına yerleştirdikleri topçularının ateş desteği ile taarruza geçen Yunanlılar, öğleye doğru Türk mevzilerine 1 km. kadar yaklaştılar. Ancak, başarılı olamayarak geri çekildiler. Saat 17.30'da yeniden taarruza kalktılar. Yassitepe kesimindeki Türk birliğinin ilk siperlerine girdiler. Ancak, süngü hücumlarıyla geri atıldılar.</p> <p>Sabahleyin Yamak yönünde ilerlemeye başlayan Yunan birliği, öğleye doğru Karlık Dağı'na yöneldi. Bu bölgedeki Türk birliği tutunamayarak geri çekildi.</p> <p>Kuzeyde, Yunanlar, Gordion (Yassihüyük) yönünde taarruza geçti. Türk topçularının etkili ateşi sonucu geri çekildiler. Öğleden sonra, bu sefer de Beştepeler yönünde taarruza geçtiler. Türk birliği ağır kayıplar vererek geri çekildi.</p> <p>Güneyde, Yunanlar, dün akşam başlattıkları taarruzu bütün gece aralıksız sürdürdüler. Düşmana kaptırılan mevziler, karşı taarruz ve süngü hücumlarıyla geri alındı.</p>
<p>29 Ağustos 1921 (7)</p>	<p>Kuzeyde, Yunanlar, Polatlı'yı almak için, gece karanlığında taarruza geçti. Ezineli köyünü ele geçirerek Çekirdeksiz köyü batısına yaklaştılar. Ancak, yapılan karşı taarruzla, Ezineli köyünden çıkarılarak, Çekirdeksiz köyü batısından sökülüp atıldılar. Polatlı'yı almak için, tüm gün taarruz üzerine taarruz tazelemeleri bir sonuç vermedi.</p> <p>Yunanlar, Toydemir sırtları istikametinde taarruza geçtiler ve Toydemir'i ele geçirdiler. Yunanlıların ileri yürüyüşü, süngü hücumlarıyla güçlükle durdurulabildi. Öğleden sonra çarpışmalar yeniden alevlendi. Ama, bütün taarruzlar güçlükle de olsa durdurulabildi.</p>

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ – 22 GÜN 22 GECE ÇOK KISA ÖZET

	<p>Yunanlar, kendilerini Haymana'ya ulaştırarak Dikilitaş-Haymana yolunu tıkamakla görevli Türk birliklerine, gece yarısından sonra şiddetli bir taarruza geçtiler ve Türk mevzilerinin bir kısmını ele geçirdiler. Türklerin karşı taarruzuyla, öğleye doğru ele geçirdikleri mevzilerden geri atıldılar. Yunanlar, gece yarısı, savunmanın en önemli noktalarından Soğucalı tepesini ele geçirdiler. Türkler karşı taarruzla tepeyi geri aldılar.</p> <p>Sakarya Meydan Muharebesi'nin 7'nci günü dolarken, gece yarısından itibaren 90 kilometre uzunluğundaki cephe boyunca saldırıya uğrayan Türkler, genellikle mevzilerini korumayı başarmışlardı. Ancak, Baraközü Deresi'nden Çal Dağı'na uzanan kesim tam olarak kapatılamamıştı. Bugün fazla toprak yitirilmemiş, fakat tehlikeli bir durum doğmuştu.</p>
<p>30 Ağustos 1921 (8)</p>	<p>Bir haftadır ilk kez Yunanlılar cephenin birkaç kesimi dışında önemli bir gece taarruzunda bulunmadılar.</p> <p>Yunanlar, Toydemir ve Sapanca üzerinden Polatlı'ya doğru taarruza geçtiler. Türkler, taarruzu bugün de biraz toprak yitirerek durdurdu.</p> <p>Yunanlar, daha güneyden Çal Dağı yönünde taarruz ettiler ve başarılı olarak Türkleri geri itmeye başladılar.</p> <p>Gün biterken, Çal Dağı yönü Yunan ilerleyişine açık kalmıştı.</p> <p>Yunanlar, sabah saat 07.00'de, Türk 12'nci Grup birliklerine çatmaya başladı. Saat 13.00'da taarruzlar güçlkle kırıldı. Buna karşılık savunma düzeninde bazı gedikler açıldı.</p> <p>Yunanlar, saat 17.00'ye doğru taarruza geçerek, gece yarısına dek süren kanlı çarpışmalar sonrasında ağır zayıat vermelerine rağmen, Sığırcık Çiftliği-Güzelcekele çizgisine ulaşmayı başardılar.</p>
<p>31 Ağustos 1921 (9)</p>	<p>Yunanlar, bir haftadır durmadan taarruz etmişler, Ankara'ya ulaşamadıkları gibi, cephenin kuzey kesiminde, Polatlı yönünde en çok 6 km; orta kesiminde, Haymana yönünde en çok 30 km. ilerleyebilmişlerdi. Güney kanattan kuşatma planı da çoktan suya düşmüştü. Bu küçük kazançlara karşı büyük zayıat verilmiş, Yunan savaşçılarının beşte biri savaş dışı kalmıştı. Askerin morali bozuktu.</p> <p>Sabaha kadar taarruzlarını sürdüren bir Yunan birliği, gün ağarırken Çal Dağı'nın batı kesimini ele geçirdi.</p> <p>Yunanlar, sabahın erken saatlerinde; Çal Dağı'nın batı ilerisine, Çal Dağı'na, Çal Dağı doğusundaki Ardıç Tepeleri'ne ve Ardıç doğusu yönünde toplu taarruza geçti. Bir haftadır süren çarpışmalar, Çal Dağı'nda düğümlenmiş gibiydi. Çal Dağı'nın elden çıkması, Yunanlılara Ankara yolunu açacaktı. Karşı taarruza geçen Türkler, Yunanları hızla geri atarak bütün Çal Dağı'nı tekrar ele geçirdi.</p> <p>Sakarya Meydan Muharebesi'nin 23 Ağustos 1921 günü cephe çizgisi, Polatlı'nın 12 km. kuzeybatısından başlıyor, Haymana'nın 33 km. güneydoğusunda bitiyordu. Uzunluğu 75 km.yi bulan bu çember parçasının merkeze, yani Ankara'ya olan uzaklığı cephenin her kesiminde yaklaşık 80 km.yi buluyordu.</p> <p>Yunanlar, Polatlı'yı almak için yeniden harekete geçtiler. 09.00'da Kartaltepe sırtlarındaki Türk tümeninin siperlerine girmeyi başardılar. Türkler Polatlı'ya doğru çekildiler ve Karadağ doğusundaki sırtlara dek uzanan bir çizgi ile Polatlı Tren İstasyonunun ilerisinden ve demiryolundan başlayarak kuzeydoğuya doğru uzanan Basrikale Tepesi-Hamam Boğazı çizgisinde yeniden mevzilendiler. Yunanlılar, Ankara'nın kuş uçuşu 70 km güneybatısındaki Polatlı ilçesinin kapılarındaydı artık.</p>
<p>01 Eylül 1921 (10)</p>	<p>Yunanlar, gece yarısına doğru, Çal Dağı'nın batı sırtlarını yeniden ele geçirdiler. Karşı taarruzla Yunanların ele geçirdikleri tepeler geri alındı. Birkaç defa yenilenen taarruzlar da başarılı olmadı ve Yunanlar, Eskiçalış yönünde çekildi. Çal Dağı, bugün de verilmemişti Yunanlara...</p> <p>Yunanlar, bütün gece boyunca, Polatlı'yı almak için taarruz üstüne taarruz tazelediler. Türkler, sağ kanadı yerinde kalarak, Basrikaletepe kuzeybatı sırtları ve Polatlı kuzeybatı sırtlarına çekildi. Demiryolunun güneyinde Polatlı'ya yönelen taarruz ise durduruldu.</p> <p>Yunanlar, Haymana'yı almak için taarruzlarına devam ettiler. Türkler geri çekilmeye başladılar.</p> <p>Aynı saatlerde Haymana'nın güneydoğusunda Türkler, Mezartepe'den geri çekildiler ve Haymana'nın güneydoğusunu örten sırtlar Yunanların eline geçti. Türkler, Haymana'nın 2 km. güneyindeki alçak sırtlara çekildiler. Yunanlar, akşama doğru yeniden taarruza geçti. Önlerindeki Türkleri 2 km. daha geriye ittiler mi Haymana'ya gireceklerdi. Yunanlar, Haymana'yı güneyden saran sırtları ele geçirdiler ve Haymana'yı güneydoğudan saran en üstün durumdaki sırtlara ulaştılar.</p>

<p>02 Eylül 1921 (11)</p>	<p>Tanyeri ağarırken, Yunanlar, Türk Cephesini yarmak amacıyla Çal Dağı'na doğru taarruza geçtiler ve gece yarısına doğru kuzey eteklerine dek tüm Çal Dağı'nı ele geçirdiler.</p> <p>Sabahın erken saatlerinde Yunanlar, Polatlı'yı almak için taarruza geçtiler. Aynı anda Polatlı'nın 10 km güneydoğusunda, Çal Dağı'nın batısındaki Türk birliklerine taarruz ettiler. Saat 06.00 sularında Türklerin ilk siperlerine girmeyi başardılar. Başka bir noktada da Sivri'ye vardılar.</p> <p>Yunanların, öğleye doğru Sivri batısından, Karayavşan yönünde başlattığı taarruz hızla geliştirdi. Türkler sürekli gerilemek zorunda kaldı. Yunanlar, sabahtan hava kararınca kadar 10-12 km. ilerlemiş oldular. Yunanlar Polatlı-Haymana karayolunun Şeyhali kesimini ele geçirdiler ve Ankara'ya kuş uçuşu 60 km. yaklaşmış oldular.</p> <p>Haymana'yı güneyden örten Ardıç Tepelerinin doruklarını dün ele geçiren Yunanlar, saat 05.00'te taarruza başladı. Çarpışmalar hava kararınca kadar sürdü. Türkler ilk siperlerine 2 km. kala Yunanlıları durdurmayı başardılar ve Haymana'yı bugün de düşmana kaptırmadılar.</p> <p>Yunanlar, Basrikale Tepesi'ni almak için taarruza geçtiler. Ancak taarruz başarı olmadı. Yunanlar geri çekildiler. Türkler, Basrikale Tepesi'ni ve ona bağlı olarak da Polatlı ve cephenin kuzey kanadını bugün de düşmana kaptırmadılar.</p>
<p>03 Eylül 1921 (12)</p>	<p>Türk savunmasının belkemiğini oluşturan Çal Dağı'nın Yunanlılara kaptırılması son derece umut kırıcı idi. Artık Ankara'da tutunamama tehlikesi söz konusu idi. Bu her şeyin sonu olabilirdi. Ya geri çekilip çok gerilerde yeni bir savunma çizgisi kurmak ya da vuruşup, sonuna dek vuruşup ölmek gerekiyordu. İkisinin de sonu belirsiz idi. Mustafa Kemal Paşa'nın geri çekilme emri verip vermemek arasında bocaladığı seziliyordu. Bu sırada, Fevzi Paşa telefonla arayarak, Haymana'nın tümüyle ellerinde olduğunu, durumun kendilerinden yana olduğunu, Yunanlıların güçlerinin sonuna geldiğini, büyük ihtimalle geri çekileceklerini söyledi. Çal Dağı'nın Yunanlıların eline geçmesi önlenememişti. Haymana da düşerse, Türk Ordusu kapana kısılmış olacaktı.</p> <p>Türkler, geri çekildikleri yeni mevzilerde Yunanlıların kesin sonuca yönelik taarruzlarını beklemeye başladılar. Polatlı'nın 6 km kuzeybatısından başlayıp Polatlı ve Haymana'nın hemen güneyinden geçerek, Haymana'nın güneydoğusundaki Güzelcekale Tepeleri'ne dek uzanan 65 km uzunluğundaki cephenin yalnızca Haymana kesiminde karşılıklı topçu ateşleri açıldı. Yunan ordusu bugünü dinlenmekle geçirdi.</p>
<p>04 Eylül 1921 (13)</p>	<p>Yunanlar, 05.30'da Yümkünlü Tepeleri'ne doğru taarruza geçtiler. Akşama kadar sürekli olarak taarruzlarını yenilediler. Ancak, başarılı olamayarak geri çekildiler.</p> <p>Yunanlar, Polatlı'yı almak için gün doğarken Polatlı ve Polatlı'nın doğusuna doğru taarruza geçti. Türkler öğleden sonra, Menteşe doğusuna ve Polatlı'nın hemen kuzeybatısındaki sırtlara dek çekildiler. Havanın kararmasıyla birlikte Yunanlıların taarruzlarını durdurdular. 13 gündür Polatlı'yı ele geçirmek amacıyla saldıran Yunanlar, ilk kez kasabaya bu denli yaklaşmış oldu.</p> <p>Yunan topçuları, bütün ateşlerini Basritepe üstünde topladılar. Siperlerinde sağ kalan Türk askerleri süngü hücumuna kalktılar. Yunanlılar bir çok ölü ve yaralı bırakarak tepeden geri çekildiler.</p> <p>Haymana tarafında, ortalık iyice aydınlanmış olmasına rağmen Yunanlılarda bir hareket görülmedi. Tek tük top ateşleri akşama dek sürdü.</p> <p>Polatlı'nın batısından Çal Dağı'na dek 40 km.lik bir cephede giriştiği saldırının başarıya ulaşamaması üzerine, uzun bocalamalardan sonra, Papoulas, Başbakan Gounaris'e iletilmek üzere, Bursa'da bulunan Savunma Bakanı Theotikis'e uzun bir raporla görüşlerini bildirdi.</p>
<p>05 Eylül 1921 (14)</p>	<p>Saat 09.00'a doğru Yunanlar; eş zamanlı olarak Yükümlü Tepeleri, Şeyhali ve Karayavşan yönünde taarruza geçti. Çarpışmalar öğleden sonra şiddetlendi. Yunanlılar, bir Türk birliğinin ilk siperlerine girmeyi başardı. Türk birliği geri çekildi.</p> <p>Yunanların, Karayavşan-Kızılcağızla yönünde gelişebilecek taarruzlarının yaratacağı sakıncaları gidermek maksadıyla Türkler bu bölgede saat 18.30'da şiddetli bir karşı taarruz başlattı. Yunanlar ağır kayıplar vererek geri çekildiler.</p> <p>Yunanlılar, cephenin öteki kesimlerinde taarruza kalkmadılar ama "Biz buradayız" der gibi zaman zaman çok da etkili olmayan topçu ateşi açtılar.</p> <p>İki haftadır hep saldıran Papoulas, istediği amaca ulaşamamış, Ankara'yı ele geçirmek şöyle dursun, Ankara önlerindeki iki ilçenin kenar mahallelerinde takılıp kalmıştı. Polatlı ve Haymana'daki direniş bir türlü kırılmamıştı. Ve şimdi, saldırıya uğramaktan korkmaya başlamıştı Papoulas.</p>
<p>06 Eylül 1921 (15)</p>	<p>Gece, Polatlı'nın kuzeybatısından başlayıp Güzelcekale'ye dek uzanan 80 km.lik cephe boyunca sessiz geçti. Gün doğarken sessizlik hâlâ sürüyordu. Polatlı'nın batısındaki Yunanlar ile Polatlı'nın</p>

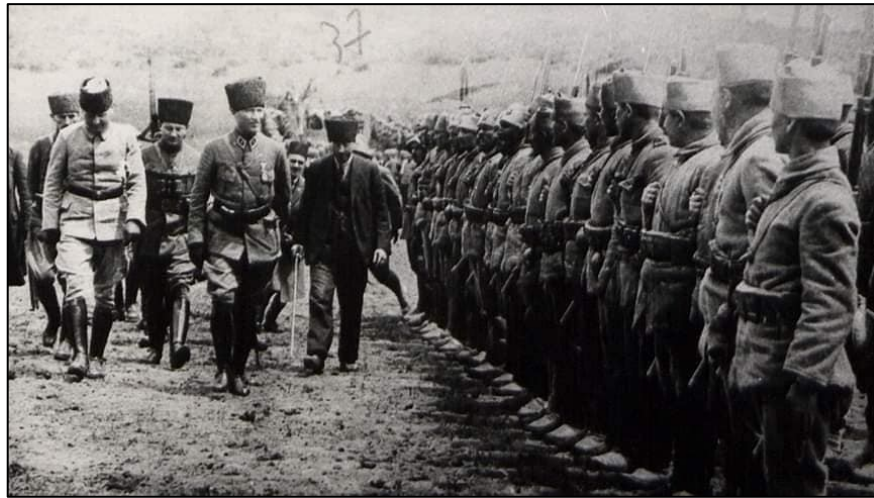
	<p>2 km. ilerisinde mevzilenmiş Türkler arasında 1 saat süren karşılıklı ateşten sonra yeniden sessizliğe dönüldü.</p> <p>Cephenin bir başka kesiminde, bir Türk birliği sol kanadına üstün durumda olan bir tepeyi almak ve bu kesimdeki düşmanın gücünü anlamak amacıyla taarruza geçti. Yunanlıların inatçı direnişiyle karşılaşınca geri çekildi.</p> <p>Yunanlılar bütün günü mevzilerine tahkim etmekle geçirdiler. Türkler de aynı şekilde tahkimat ve eğitimle uğraştılar.</p> <p>Papoulas, 28 Ağustos'tan bu yana İnlerkatrancı'da bulunan karargahını bugün Kavuncu Köprüsü'ne taşıdı.</p>
<p>07 Eylül 1921 (16)</p>	<p>Türkler, geceyi Yunan mevzilerine baskınlar yaparak geçirdiler.</p> <p>Yapılan baskınlardan, Yunanlıların geri çekilmedikleri, üstelik mevzilerini tahkim ettikleri anlaşılmıştı. Yapılan baskınları ciddi taarruzlar olarak yorumlayan Yunanlılar, ihtiyat kuvvetler getirerek cephelelerini güçlendirmeye çalıştılar.</p> <p>Cephenin bir başka yerinde, saat 17.00'da ileri atılan bir Türk birliği karşısındaki Yunanların siperlerine güneş batarken girdi. Ancak etkili Yunan topçu ateşi karşısında, asıl mevzilerine çekildiler.</p> <p>Yunan Savunma Bakanı Theotokis, bugün Başbakan Gounaris'e sunduğu kısa raporda; Sakarya Muharebesinin artık siper çarpışmaları karakterini almak üzere olduğunu, muharebelerin sürdürülmesinin tehlikeli olduğunu, bugüne dek kazanılan başarılarla en kısa sürede bir ateşkes antlaşmasının sağlanmasının uygun olacağını bildirdi.</p>
<p>08 Eylül 1921 (17)</p>	<p>Türkler, gün doğduktan sonra, Kartaltepe'den Totak'a dek uzanan tepeler istikametinde ileri atıldılar. Yunanlıların sert ve inatçı direnişiyle karşılaştılar. Taarruza son verilerek mevzilere dönüldü.</p> <p>Yunanlılar bugün de bütün cephe boyunca hareketsiz idiler. Zaman zaman topçu ateşi açıyorlar, fakat açtıkları ateşten bir yarar beklemedikleri belli oluyordu.</p> <p>Cephenin batı kesiminde, bir tabur gücündeki Yunan birliği, Dikmentepe'ye kadar ilerledi. Ancak, Türk topçu ateşi karşısında geri çekilerek geldiği yönde gözden kayboldu.</p> <p>Polatlı'nın 2-3 km. batısındaki bir Yunan birliği, gün batarken Türk mevzilerine yoğun bir topçu ateşi desteğinde taarruza geçti. Çarpışmalar gece yarısında dek sürdü. Ancak, bir sonuç alamayan Yunanlılar mevzilerine çekildiler.</p>
<p>09 Eylül 1921 (18)</p>	<p>Türkler, bütün gün bir yandan taarruz hazırlığı, bir yandan da keşif taarruz ve baskınlar yaparak Yunanlıların hareketleri hakkında bilgi toplamakla geçirdiler. 1 ve 3'üncü Yunan Kolorduları'nın önemli bir sataşmaları olmamıştı bugün. Yalnızca Haymana kesimini aralıklı olarak topa tutmuşlardı.</p>

<p>10 Eylül 1921 (19)</p>	<p>Duatepe'ye taarruz edecek Türkler, bütün gece hazırlıklarını sürdürdü.</p> <p>Mustafa Kemal Paşa, Fevzi Paşa, İsmet Paşa ve karargah subayları Zafertepe'ye geldiler.</p> <p>Taarruz, bütün topçuların Duatepe'deki Yunan mevzilerine ateş açmasıyla başladı. Öğleye doğru çarpışmalar iyice kızıştı.</p> <p>Aynı saatlerde, başka bir Türk birliği, Polatlı'nın 10 km. doğusunda gösteri ve şaşırtma taarruzu yaptı. Bu taarruza Yunanlılar, karşı taarruzla cevap verdiler. Sırtlar birkaç kez el değiştirdi. Gün batarken, Türkler buldukları mevzileri kesin olarak savunmak üzere düzenlendiler.</p> <p>Başka bir Türk birliği de, Çal Dağı'na karşı gösteriş taarruzuna girişti. Taarruz kolları öğleye doğru Çal Dağı'nın kuzey sırtlarına vardı. Çal Dağı'nı savunan Yunan tümeni akşama doğru karşı taarruza geçti. Türk tümeni daha fazla ezilmemek için ana mevzilerine çekildi. Yalnız Çal Dağı'nın kuzeydoğu kesiminde tutunmayı başaran bir tabur gücündeki Türk savaşı, tuttuğu tepelerde kaldı.</p> <p>Duatepe'deki Yunan direnişi öğleye doğru çökmeye başladı. Türkler, 6 gün önce kaptırmış oldukları Duatepe'yi geri aldılar.</p> <p>Kartaltepe'de bulunan Yunan topçuları, kaybettikleri Duatepe'ye yoğun bir topçu ateşi açmaya başladılar. Kartaltepe de alınmadıkça, bu kesimde tutunabilmek zor olacaktı.</p> <p>Türkler, Karadağ'a taarruz başlattılar. Yunanlılar, Kartaltepe'yi ve Karadağ'ı geriden getirdikleri kuvvetlerle desteklediler.</p> <p>Saat 16.00'ya doğru, bir Türk birliği Duatepe'nin kuzeybatısındaki Çekirdeksiz köyünü ele geçirdi. Bu köy Yunan işgali altından kurtarılan ilk köy oluyordu.</p> <p>Türk ordusunun Sakarya boylarındaki umulmadık direnişi, Yunan planlarını altüst etmişti.</p> <p>Haymana tarafında, Türkler, Haymana'nın 7 km. batısından başlayarak doğuya doğru 30 km.yi aşan bir cephe boyunca bir gösteri taarruzu başlattılar. Taarruz, Yunanlıların sert direnişi ile karşılaştı. Kanlı çarpışmalar hava kararana dek sürdü.</p>
<p>11 Eylül 1921 (20)</p>	<p>Yunanlar, cephenin doğu kanadındaki birlikleri ezdirmeden Sakarya'nın batısına geçirmek için, cephenin batı kanadını ve Sakarya geçitlerini korumak maksadıyla, Duatepe ve Karadağ'a yoğun topçu ateşi yaptılar.</p> <p>Cephenin orta kesimine düşen Çal Dağı'ndan, cephenin doğu ucundaki Güzelcekele'ye dek uzanan bölgedeki Yunan birliklerinin emniyetle geri çekilmesi için Yunanlar, Sivri-Kızılcağızla yönünde şiddetli taarruzlar yaptılar.</p> <p>Dün öğleden sonra Karadağ yönünde taarruza geçen Türk birliği, taarruzunu bütün gece sürdürdü. Sabaha karşı Türkler Karadağ'ı ele geçirdiler.</p> <p>Karadağ'ın kuzeybatısındaki Kartaltepe'ye bütün gece aralıksız taarruz eden Türk birliği de, Kartaltepe'nin doğu eteklerini ele geçirdi. Yunanlılar, Karadağ ve Kartaltepe yönünde şiddetli bir karşı taarruz başlattılar. Gün doğarken Yunan karşı taarruzu gelişmeye başladı. Bunun üzerine Türkler adım adım vuruşarak geri çekildiler.</p> <p>Bu sırada, sabahtan bu yana Duatepe ve çevresini yoğun topçu ateşi altında tutan Yunanlar, büyük bir kuvvetle Duatepe yönünde taarruza kalktılar. Bir süre sonra da Türklerin siperlerine girdiler. Desteğe gelen Türklerin de yardımıyla Yunanlıların taarruzu kırıldı ve karşı taarruz başlatıldı. Yunanlar, mevzilerine geri çekildiler.</p> <p>Türkler saat 15.00'te, Karadağ ve Kartaltepe yönünde yeniden karşı taarruza kalktılar. 2 saat süren çarpışmalardan sonra Karadağ'ın kuzey sırtları ve Kartaltepe'nin doğu kesimi yeniden ele geçirildi.</p> <p>Öğleye doğru, bir Yunan birliği, Çal Dağı'nın batısından Şeyhali ve Karayavşan yönlerinde ilerlemeye başladı ve öğleden sonra Şeyhali ile Karayavşan kesimindeki Türk birliklerine karşı şiddetli bir taarruz başlattı. Şiddetli taarruzları karşı süngü hücumları takip etti. Akşama doğru, yeni bir taarruz başlatan Yunanlılar, Karayavşan sırtlarını ele geçirmeyi başardı.</p> <p>Karayavşan'ın biraz doğusundan başlayıp Haymana üzerinden Güzelcekele'ye dek uzanan 35 km.lik cephe boyunca gece oldukça sessiz geçti. Yunanlılar, cephenin doğu kanadındaki kuvvetlerini Sakarya'ya doğru çekmeye başladılar.</p>
<p>12 Eylül 1921 (21)</p>	<p>Türklerin, Kartaltepe ve Beylikköprü'ye yaptığı taarruzlar sonucu yapılan çarpışmalar aralıksız olarak akşama dek sürdü. Taarruzlar, karşı taarruzları, süngü hücumları, karşı süngü hücumlarını izledi. Türkler, güneş batarken Kartaltepe'yi ele geçirdiler.</p> <p>Kartaltepe'nin doğusundaki Karadağ'a yapılan taarruz da Yunanlıların çok inatçı savunmaları nedeniyle pek gelişmiyordu. Çarpışmalar aynı şiddetle bütün gece sürdü. Son güçlerini harcayarak</p>

	<p>tutunmaya çalışan Yunanlıları mevzilerinden söküp atmak mümkün olmadı.</p> <p>Sakarya Meydan Muharebesi boyunca, Sakarya Irmağı'nın doğduğu yerden doğuya doğru aktığı alan ile Akşehir Gölü arasındaki geniş bölgede gezici görev yapan Türk birliği bölgede sağlam kalan Fettahoğlu Köprüsü'nü ele geçirmek amacıyla harekete geçti ve saat 11.00'de Fettahoğlu'ndaki Yunan ordugâhına baskın yaparak köprüyü kurtardı.</p> <p>Bir Türk birliği, Çal Dağı'na doğru yürüyüşe geçti ve hiçbir düşman direnişiyile karşılaşmadan öğleye doğru Çal Dağı'nı ele geçirdi.</p>
<p>13 Eylül 1921 (22)</p>	<p>Kartaltepe'nin ellerinden çıkmasından sonra öteki kesimlerdeki direnişlerini artıran Yunanlıların ilk çözülmesi Karadağ'da oldu. Gece yarısını iki saat geçe, Yunanlar dağınık bir biçimde batıya doğru kaçtılar.</p> <p>Bir Türk birliği, sabaha karşı yaptığı süngü hücumuyla, Beştepeler'i tümüyle ele geçirdi.</p> <p>Beylikköprü yönünde ara vermeden tam 24 saat saldıran Türk tümeni, gündeğümüyle birlikte yeniden süngü hücumuna kalktı. Yunanların direnişleri birden kırıldı ve Beylikköprü ve Karailyas köprüleri üzerinden Sakarya'nın batısına geçerek geri çekildiler.</p> <p>Gün doğduktan iki saat sonra, Mürettep Kolordu Komutanı, Sakarya boylarında 22 gün 22 gece süren Sakarya Meydan Muharebesi'nin kesin sonucunu İsmet Paşa'ya şöyle bildiriyordu: "Düşman tümüyle Sakarya'nın batısına geçmiştir."</p> <p>Dün Fettahoğlu kuzeyindeki Yunan karargâhının ele geçiren Türk birliği, bu sabah güneş doğarken Sivrihisar'a hareket etti ve Saat 11.00'de Sivrihisar'a baskın yaparak ele geçirdi.</p> <p>Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, öğleden sonra Polatlı'dan çektiği telgrafla Büyük Millet Meclisine, Sakarya Meydan Muharebesi'nin Türk ordusunun kesin zaferiyle sonuçlandığı müjdesini verdi.</p>
<p>Sakarya Sonrası</p>	<p>Sakarya boylarında verilen kayıplar, iki ordunun da gücünden çok şey alıp götürmüştü.</p> <p>Birliklerin ve genç subayların deneyimleri, tüm savaşçıların moralleri arttığından, insan gücü yönünden Türk ordusu Sakarya'dan güçlenerek çıkmıştı.</p> <p>Sakarya olayının baş kahramanlarından Yunan Kralı Constantine, binlerce Yunan gencini kişisel tutkuları uğruna Sakarya boylarına gömdükten sonra, 24 Eylül 1921 günü Atina'ya dönmek üzere Bursa'dan İzmir'e hareket etmişti.</p> <p>Yunan Kralı Constantine, Yunan ordusunu Batı Anadolu'da bırakıp Atina'ya geri döndü.</p> <p>Sakarya Zaferi'nin siyasal alandaki yankıları anında görülecekti. Dünya, Anadolu Türkleri'ni ve onların Ankara Hükümeti'ni bir varlık olarak tanımaya başlayacaklardı. 20 Ekim 1921'de Fransızlarla Ankara Antlaşması imzalanacaktı. Fransızlar, işgal ettikleri Güney Anadolu topraklarından çekilecek, giderken de 10.089 tüfeği, 1505 sandık mermiyi ve düzgün durumdaki bir uçağı Türlere hediye edeceklerdi.</p> <p>Sakarya Zaferi, İngiltere'yi de Ankara'yı tanımaya zorlayacaktı. 23 Ekim 1921 günü bir anlaşmaya varılacak; İngilizler ellerinde bulunan Birinci Dünya Savaşı tutsağı Türk komutanları ile Malta Adası'na sürülen politikacıları, Türkler de Mustafa Kemal Paşa'nın tutuklattığı Anadolu'da bulunan İngiliz uyrukluları serbest bırakacaktı.</p> <p>Türk ordusunun, o güne dek gelmiş geçmiş en uzun meydan muharebesi olan Sakarya Meydan Muharebesi'ni kazanması, Yunan dış politikasında da köklü değişikliklere neden olacaktı. Sakarya'dan sonra, Yunanlılar artık "Ankara'nın Alınması" ve "Büyük Bizans'ın Kurulması" gibi düşlerden vazgeçeceklerdi. Hatta, Batı Anadolu'daki isteklerini bile unutmış görünüp, bu kez yerli Rumların kuracağı bağımsız bir İyonya Devleti görüşüne ağırlık verecekler, Avrupa'da da bu görüşe destek sağlamak isteyeceklerdi. "Anadolu Türkleri; nasıl Doğu, Orta ve Batı Anadolu'da devlet kurmuşlarsa, yerli Rumlar da Ege'de bir devlet kurmalıdır" diyeceklerdi. Ama, 26 Ağustos 1922 günü başlayacak olan Büyük Türk Taarruzu, 2 haftada Yunan ordusunu ezerek Akdeniz'e sürecekti, tüm sorunları tartışmasız bir biçimde kesin çözüme bağlayacaktı.</p> <p>Yunanistan'a varan canını kurtarabilmiş subayların ilk işi bir hükümet darbesi yapmak olacaktı. Sonra, Anadolu'da acı günler geçirmiş darbeciler, bu gereksiz serüvenden sorumlu tuttukları politikacıları, Yunan halkı adına yargılayacak ve idama mahkum edeceklerdi. Başbakan Gounaris, Dışişleri Bakanı Baltazzi, Savunma Bakanı Theotokis ile İçişleri Bakanı Stratos kurşuna dizilecekti. Kurşuna dizilenler arasında, ordu komutanı Hatzianesti de vardı. Sakarya'daki ordu komutanı Papoulas, son bozgunundan önce görevden alındığı için idamdan kurtulmuştu. Sakarya'da Yunan Kolordusu Komutanı Prens Andrew, İngilizlerin yardımıyla kurşuna dizilmekten kurtulacaktı.</p>

Bütün bu dramların baş oyuncusu **Kral Constantine** ise tahtını bırakıp **Avrupa**'ya kaçacak, ocaklarını söndürdüğü milyonlarca **Yunan**'ın ve yine milyonlarca **Anadolu Rumu**'nun ahına daha fazla dayanamayarak, bir yıl sonra **Palermo**'da ölecekti.

Düşleri, **Sakarya**'nın bulanık sularına gömülenlerden biri de **Enver Paşa** olacaktı. **Sakarya**'dan büyük bir zaferle, hem gazi hem de mareşal olarak çıkan **Mustafa Kemal Paşa**'nın yerine geçmek ümidini tümüyle yitirecekti. Sonra, bir başka yerde, **Türkistan**'da baş olma derdine düşen **Enver Paşa**'nın yaşamı, bir yıl sonra **Pamir Dağları** eteklerinde Rus kurşunlarıyla sona erecekti.

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ – 22 GÜN 22 GECE ÇOK KISA ÖZET

Vatan sizlere minnettardır. Ruhunuz şad olsun!